

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadó: ifj. Wagner Antal könyvkereskedő.	Felelős szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főszerkesztő: Dr. Rajk Aladár orsz. képvis.	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Egész évre 6 kor. Fél évre 3 kor. Negyed évre 1.50. Egyes szám ára 12 fillér.
---	---	--	--	--

Feltámadunk.

(m.) Tagadhatatlan az a nagy hatás, melyet a vallás ünnepei kedélyünkre gyakorolnak. Tartozzék az ember bármely vallásfelekezethez, akaratlanul is kikivánczik a mindennapi élet ködéből a nemesebb eszméknek magasabb körébe. Ránk nehezül a létért való küzdelemnek sulya, az egyforma köznapi hangulat egyhanguvá teszi a lelket is. A vallás ünnepei pedig amellet, hogy a testnek is megadják a kellő pihenést, a lelket is kiragadják a hétköznapi harcok, gondok és gondolkodásmódnak polip-karjai közül és betöltik az ünnep tárgyának megfelelő eszmékkel és érzelmekkel.

Ez az ünnepi érzelmek azonban csak akkor teljes, ha egyéb érzelmeink közül egy sem akad, mely a lélek harmóniáját zavarná. Csak egyetlen disszonáns érzelmek vegyüljön az ember kedélyvilágába s megromlik az ünnepi hangulat; viszont a nyugodt kedélyállapot a többi érzéseket is az ünnep zománcával vonja be. Miért jönnek össze a szerteszéledt családtagok leginkább az ünnepnapokon, bár módjukban állna máskor is találkozni? Hogy a vallásos ünnep a családi összetartozandóságnak, a rokon szeretetnek érzelmével egyesülve, a lelki összhangot

növelje. Vagy hogy még kézzelfoghatóbb példát említsék: miért a nagy tisztogatás, zsúrolás, meszelés épen husvét táján? Mert önkénytelenül, minden külön reflexió nélkül is érzi az ember, hogy a tisztaságnak és csinnak hiánya megrontaná a kellő ünnepi hangulatot. Természetes vonása tehát az emberi szívnek, hogy egyéb érzelmeit az ünnepkeltette hangulathoz viszonyítja s vele egyeztetni iparkodik.

Nem erőltetett tehát, hanem természetes a kérdés, hogy minő viszonyban van a politikai élet a husvéti hangulattal? Vajjon a hazafias érzelmek képes-e oly mértékben örövendeni, ahogy az ünnepi érzés megkívánja?

Husvét a mulandóság feletti győzelemnek napja. Jézus Krisztus önnön isteni erejével legyőzte a halált és ezzel bizonyosságot tett arról, hogy az az eszme, melyet ő hirdetett, az a hit, melyért meghalt, az a világnézet, mely az ő nevéhez fűződik, győzhetetlen, halhatatlan, diadalmas. De az ő feltámadása egyuttal a mi feltámadásunknak is biztos záloga. A husvéti ünnep alaphangulata ekkép a diadalmas érzés, hogy az enyészetnek nincsen korlátlan hatalma felettünk. De a politikai élet jelen állása alkalmas-e arra, hogy a győzelemnek érzelmét keltse bennünk? Összhangban

van-e hazafias érzelmünk a husvéti hangulattal? Szabad-e diadalmi ünnepet ülnünk?

Oly kérdés ez, mellyel érdemes foglalkozni, melyre nem szabad elhamarkodott feleletet adni senkinek, ki a közélet jelenségeit gondolkozva bírálja s a felszinnél mélyebbre tud hatolni azoknak mérlegelésében.

Kétségtelen, hogy politikai életünk a közelmúltban oly változásnak volt alávetve, melyet bátran foghatunk fel azon eszmék győzedelmeként, melyeket a mi lapunk kezdettől fogva hirdet. A szabadelvű politika évtizedes hatalmát megtörte a nemzet meggyőződésének alkotmányos megnyilatkozása. A nemzet ítélte. hisz a múlt év nov. 18-iki események felett ítélnie kellett; de az ítélet verdiktje volt azoknak, kik a nemzetre hivatkoztak. Parlamenti életünk alapköveire, az országgyűlés tisztségeibe ellenzéki férfiak kerültek, a „többségi elv”-ből váratlanul oly kétélű fegyver lett, melyet most maga a nemzet fordított azok ellen, kik legbuzgóbban hangoztatták feltétlen uralmát. De nem volna-e világtalan optimizmus, ha valaki azt hinné, hogy eljött már

„A jobb kor, mely után
Buzgó imádság epedez
Százazerek ajakán?”

TÁRCA.

Felolvasás Kelet-Ázsiáról.

Irta és felolvasta **Szentgáli Antal** a bajai kereskedő ifjak egyletének táncestélyén 1905. január 14-én.

— Japán férfiak. — Gésák. — Japán nyelv. —

(Folytatás)

A férfiak általában sokkal kevésbé mosolygók, arcuk a legtöbb esetben válogatott csunya, kivált az öregebbeké. Azonban ha az emberrel beszédbe ereszkednek, szintén azonnal jelentkezik az udvariasság és arcuk sokkal barátságosabb kifejezést ölt. A japán férfinep föltűnő alacsony termetű, de izmos; fáradságbiró, bátor, rendkívül eszes, tanulmányos és figyelmes. Amióta a mi kulturánk legnagyobb részét — talán az egy művészet kivételével — oly rohamosan elsajátították, valóságos izzó ambíció vett rajtuk erőt nemcsak mindent, amire még nem jutott idő, folytatólag megtanulni, de egyuttal megmutatni azt is, hogy legalább is oly jól, sőt ha lehet jobban csináljanak mindent, mint az európai tanítómestereik. A művészet különféle ágaiiban a mi fogalmaink szerint még bizony hátra vannak, sőt lehet mondani egészen más nyomokon haladnak mint mi. Ennek oka talán

főképen az, hogy ők az ő művészetüket Chinától örökölték és a chinaiak művészetétől most csak annyiban különbözik, amennyiben maga a nép is szigetlakó lévén, minden irányban más úton módon fejlődött. Az építészet, festészet, szobrászat és színművészet fejezeteiről egy rövid fölolvadás keretében lehetetlen eleget mondani, ezeket mellőzve tehát, inkább csak a japán művészet legnépszerűbb, hogy úgy mondjam legkönnyebb fajtájáról szölok röviden, t. i. arról a művészetéről, melynek kultiválói a japán táncos- és énekesnők, az u. n. gésák.

Ezekről annyi minden regényes históriák vannak a világon elterjedve, hogy cseppet sem lehet csodálkozni, ha azt, aki megfordult Japánban, ezerféle kérdéssel ostromolják a kíváncsiak. Pedig a dolog nagyon egyszerű. A gésák pályája kicsiben hasonlít a mi színésznőink, vagy talán még hivebben fejezve ki a dolgot, a mi énekes- és táncosnőink foglalkozásához. Azonban nagy különbségek vannak mégis közöttük. Először is a gésák foglalkozása valóságos elfogadott életpálya a szegénysorsú japán leányokra nézve, úgy hogy már 7—8 éves korukban beadják a szülők a gésának szánt kis leányukat atánc- és zeneiskolába. Itt megtanul azután lassankint különféle hangszereken, minők a szamiszen,

kótó, kokyú, — muzsikálni, megtanulja a rendkívül komplikált és sokszor igen hosszú némajátékszerű táncokat, melyekben a karoknak és kezeknek sokkal több szerep jut, mint a láboknak és megtanulják az ő foglalkozásuk legfőbb részét is, az ügyes, vidám, tréfás és szellemes csevegés által való mulattatást. Mert a gésa művészetének legfőbb célja a társaság jó hangulatának fűszerezése és ébrentartása, a mulattatás. És hogy egy másik nagy különbségről is szóljak, a gésáknak a saját honfitársaik és társnőik között sokkal jobb híruk van, mint nálunk, pl. a chansonnete-énekesnőknek és ezért igen gyakori az esete annak, hogy ügyes és csinos gésákat magas állású hivatalnokok vesznek nőül, anélkül, hogy a társaság, melybe a volt gésa ily módon belejut, az orrát fintorgatná.

A japán nők beszélő-hangja is nagyon érdekes és közös jellege az, hogy kissé érces, mint aminő pl. 12—13 éves fiúk hangja szokott lenni a hangmodulálás előtt. Az énekjüket, különösen a gésák táncát kísérő, ulti muzsikáló és éneklő gésák siralmas, nyafogás-szerű érthetetlen zenei dűnyögését szívesen elengedné az ember.

A japán nyelv, amely legnagyobb valószínűség szerint a mongol nyelvcsaládhoz tartozik és így a magyarral is távoli rokon, nagyon

Ne ringassuk minenmagunkat édes álomba, hogy keserves ne legyen a felbredés. Még csak az első lépést tettük meg a győzelem felé, de a teljes feltámadás még igen-igen messze van. Az utóbbi hónapok eseményei csak izlelitőül szolgáltak; legyünk résen, hogy meg ne mámorosodjunk tőle. Gondoljuk csak el, mily messze vagyunk még attól a közéleti eszményképtől, mely a negyvennyolcadiki törvényhozók lelke előtt lebegett, midőn a rendi alkotmány romjain új alkotmányt építettek.

Azt mondja az 1848. III. t.-c.: „Magyarországot a király független s a magyar országgyűlésnek is felelős miniszteriuma által kormányozza.“ Vajjon az új alkotmánynak ezen sarkalatos törvénye ugy érvényesül-e jelenleg a gyakorlatban, mint ahogy — a dolog fontosságát tekintve — érvényesülnie kellene?

Miniszteriumunknak függetlensége jobbra csak irott malaszt. A magyar törvényhozásnak három tényezője közé sok idegen befolyás évtizedek óta éket vert. Az „összbirodalmi“ eszme, az osztrák tartományok saját külön érdeke, a nagyhatalmi álom, a katonai hatalom túltengése s a százados hagyomány mind egy-egy kerékkötője a magyar miniszterium függetlenségének. Mit használ a függetlenség papiron, ha a valóságban tojástáncot kell járnia az említett akadályok között? Ha igazán független volna a magyar miniszterium, ha nem állna hazánk érdekeitől távollevő, velük ellentétes befolyás alatt, ha nem kapná irányítását idegenből, el lehetne-e gondolni, hogy nemzeti életünk, külön közjogi helyzetünk oly kevésbé domborodjék ki? Anélkül, hogy a kiegyezésen jogsérelem esnék, nem lehetne-e a fegyveres erőnél, a külső képviselőben, az udvartartásban stb. megfelelő helyet kijelölni a magyar nemzetnek? A mi miniszteriumunk eddig nem volt teljesen független, idegen befolyás alatt állott, idegen akaratnak volt végrehajtója. Hiszen egy szivarnemet sem hozhatunk be önállóan, Ausztria beleavatkozása nélkül, pedig a jövedék nem közösügy.

Hogy állunk a miniszterium felelőssé-

gével? Nem említem azt, hogy e törvény gyakorlati alkalmazására eddig nem volt példa, hisz a precédens hiánya nem von le semmit a törvénynek érvényéből, s ha nem volt még rá eset, ugy fordulhat, hogy lesz . . . De kérdem, megvan-e a felelősségnek tudata az oly miniszteriumnál, mely bár hónapokkal ezelőtt lemondott, azért mégis oly kormányzati tényeket halmoz egymásra, melyek még rendes körülmények között is csak kivétel-számba mehettek volna? Az a tengersok bárósítás, kitüntetés, cím, rang, az a nyugdíjfelemelés és amiről hallgat a krónika, nem arról tanuskodik-e, hogy a felelősség tudata hiányzik a kormányban? A november 18-iki esemény mi volt egyéb, mint garázdálkodás ama feltevésben, hogy ugy sem kéri azt számon? Gyenge törvénytisztelet az, mely arra hagyatkozik, hogy a törvényt ugy sem fogják alkalmazni.

Az 1848-iki VIII—XV. t. c. szabályozza a jobbágyság helyzetét az urberváltás, a papi tizednek, a robotnak s az uriszékeknek eltörlése által. Egyrészt jogot adott a népnek, másrészt anyagi helyzetén is sokat lendített. De a kisember helyzete sokkal szomorubb manapság, hogysem az idézett törvényben feltámadását láthatná. A robot eltűnt, de a növekvő adóteher megmaradt. A jobbágy ura lett a telkének, de el is kellett sokszor adnia. Szabadon költözöködhetik — Amerikába. Földes ura bandériumát nem szolgálja, de katonáskodnia mégis kell. Ez az az ideális állapot, melyről a költő álmodott?

Nem, kedves olvasóim, messze vagyunk még az igazi husvétől. Az új háznak is megtartják a bokréta ünnepélyét, bár legalább is ugyanannyi gondba, munkába és költségbe kerül a belső berendezés, mint a vakolatlan nyers fal. Nekünk is van tehát okunk örvendeni eszméink diadalának, de ügyelnünk kell arra, hogy el ne bizzuk magunkat, el ne ernyedjünk Nemzeti életünk sokszor látta már keserves kárát ennek a túlságos önbizalomnak.

De kétségbe sem kell esnünk. „Lesz még egyszer ünnep a világon,“ mert

„Az nem lehet, hogy ész, erő
És oly szent akarat
Hiába sorvadozzanak
Egy átoksúly alatt.“

Krisztus sirját is hiába őrizték a katonák, mégis feltámadt. Magyarhon függetlenségének is egyik legnagyobb akadálya a katonai kérdés, de nem lehet már messze az az idő, midőn a militarizmus kénytelen engedni a nemzeti eszmének. Magyarországot a dinasztikus hűség és a politikai megfontolás megóvja minden erőszakos lépéstől, de erőt is ad neki arra, hogy illetéktelen beavatkozás ellen megvédje igazát. Eljő az idő, midőn király és nemzet szive szerint megérti egymást, hogy kölcsönös szeretete javára válják aztán a hazának. Lesz még igazi husvétünk, midőn teljes joggal zenghetjük allelujánkat és felkiálthatunk a költővel:

„Győztünk! Eszmék honában nincs halál!“
(Bán Aladár.)

Úri handlé.

Baja, 1905. ápril 20.

A Szegedi Kereskedelmi és Iparbank bajai fiókjának pár hónap előtt lepattant egyik keztyű gombja; lepattant, mert a túlságosan erőltetett felvarrás szertelen feszültsége folytán használat közben le kellett pattannia. Gurult, gurult az elárvult keztyűgomb, siratván visszanyert szabadságát és epedve keresett egy rokon-keblű keztyűt, melynek a nyakára odavarrathassa magát. És ime, a *keztyűgombnak szerencséje van*: a »Bajavidéki takarékpénztár« alapítói, valami huszonegyen ajánlották fel a bőrüket annak a keztyűnek az elkészítéséhez, amelyen a facér gomb helyet kapjon. Mert hát hiszen ha a gomb már meg van, csak kell hozzá keztyűt csinálni, — vagy mi a csoda!

* * *

Baj az, mikor valaki egyszer belekóstolt a tömjénezetetésbe, nehéz sor annak aztán már leszokni róla!

Egy valaki, tudvalevőleg teljesen ártatlanul belepottyant multkorjában a képviselőjelöltségbe. És mert programbeszédet se kellett tartania, megtetszett neki az úri mód nagyon. Azóta se tudja feledni a dicsőséggel teljes

szép hangzású, szabadon és tisztán gördülő és két különös jellemvonása a gyakori á és ó betű, továbbá a mássalhangzótorlódás teljes hiánya. Magának a grammatikának vagyis a japán nyelvnek egy az egész világon páratlanul álló tulajdonsága az, hogy az udvariaságot még a nyelvbe is átültették a japánok, amennyiben vannak valóságos udvariassági szócskák, melyeknek alkalmazásával nagyobb tiszteletet fejezünk ki a velünk beszélő iránt, mint hogyha azokat a szócskákat nem használjuk. Így pld. a tea neve japánul csá, udvarias formában o csá vagyis közelítő fordításban főséges tea. Ha a cselédet vagy gyermekét kérdezi az úrnő, hogy akar-e teát akkor elég azt mondania csá iru ka? de ha vendéget kínál, akkor már csakis úgy szabad mondani, hogy o csá irimasz ka? amit körülbelül úgy lehetne lefordítani, hogy főséges teát méltóztatik parancsolni? Az ígeragozás maga két egymástól lényegesen eltérő csoportra oszlik, t. i. egy udvarias és egy kevésbé udvarias, csak alantosokkal szemben használható formára. A grammatika maga, az egész szórend és kifejezési mód leirhatatlanul különbözik minden egyéb nyelvtől; hogy

csak egyet, a köszönés módját említem, ez így szól: Konnici va, vagyis »ami a mai napot illeti«; Koman va »ami a mai estét illeti.«

Ha azt akarom pl. mondani, hogy ez az ember gazdag, akkor a japán azt mondja »ami ezt az embert illeti a pénz sok« kono hito va kane ga ovi. A japán nyelv hangzásának bemutatására felolvasok egy kis részletet egy népszerű japán elbeszélésből, Kinokuniya Bunzaemon japán milliomos kalandjairól, amely rész így hangzik:

Kakute, Kumano-ura no Bumpli va, hinarazu saga no Sci-ryo-ji ye tsuki, madzu genkvan ye otozurekenrn hodo ni, toshi bae naru szoryo taczi idekereba, Bumpei tabi ni wo kata-hotori ni oki, ko-gosi vo kagame iikern yō-vatakuzi koto va Kisiú Kuma-no-ura hyakushō Bunzō to mōszu mono no issi Bumpei to mōsi szōró ga, kono hodo taibyō ni okaszāre amatsusxae hakkyō ni oyobi, iczi mei mo szude ni ayankarisi ni, ani-hakaran ya, tō-toku mo tō-zan no Sakamuni buczu no reimu vo kōmusisi koto no moto va, kayō sika-dzsika nari.

Ez kérem egy bővített mondat volt, de

hogy mi volt benne, azt ne mondják meg senkinek!

Még nagyon sok gyönyörű dolgot tudnék mesélni a boldog Japánról, de félek, hogy máris túlsokáig vettem igénybe t. hallgatóim türelmét és idejét és azért fölolvásom befejezésül még néhány őszinte szót óhajtok a bajai kereskedő ifjakhoz intézni.

Tisztelt Barátaim!

A sok mesélés után engedjék meg, hogy egy nagyon komoly témáról intézhessek Önökhöz néhány szót. Előre szigoruan hangsúlyozom, hogy megjegyzéseimtől távol legyen minden pártpolitika, mert van nálunk elég ember aki politikálással foglalkozik. Nekünk magyaroknak különben főleg három főfoglalkozásunk van: 1. ha jókedvünk van, mulatunk, 2. ha rossz kedvünk van, osztrák sógorainkkal vagy egymás között veszekszünk, és 3. akár jó, akár rossz a kedvünk, egy bizonyos, hogy — büszkék és lovagiasak vagyunk.

(Vége köv.)

órát, midőn valami harminc, jórészt választópolgár — mind szégyelte ugyan magát, de elsőként nem tudott — két szál feliratos lobogóval végig kísérté őt az utcán. És nem tudja feledni a magasra szökkenő tekintély és mély tisztelet azon megnyilatkozásait, melylyel a rendőrség néhány suszterinast felsőbb meghagyásra megpofozott, mert őt abcugolni merészelte. Szóval nem tudja elfeledni, hogy ő már fennült egyszer a népszerűség — habár nagyon részleges, a hívek által förtelmesen rosszul táplált, ennél fogva nagyon girhes de — magas paripáján; s mikor ellentmondást nem tűrő hatalmi szavával leparancsolta őt arról báró Vojnics Pista: fájó szívvvel nézett körül és keserűen tapasztalta, hogy ló nélkül nincs tekintély és széledeznek immár melütle felfelé nézéshez szokott hívei . . . Szilárdul elhatározta tehát, hogy bárhogyan is, de szerez lovat magának, lovat, amely fellett nem a báróval kezdődik az úr. És véletlenül ime, egy keztyűgomb keservei révén felmerült a »Bajavidéki takarékpénztár« létesítésének az eszméje. Felajánlották a félbemaradt honatyának az elnökséget. Nem képviselőség ugyan, gondolá, de hát *ha nincs ló, jó a számár is!* És felcsapott!

Beküldték lapunk kiadóhivatalának az alakulóban levő »Bajavidéki takarékpénztár« részvény-jegyzésre szólító huszonkét alapító tag nevével ékeskedő felhívását, azzal a kérelemmel, hogy azt a mi lapunkban tegyük közzé.

Nohát, mi azt a felhívást nem tettük közzé. Nem akarunk világboldítás eszközeivé szegődni. És nem akarunk a közönséggel április boldját járni. Járja akinek kedve van hozzá, de nélkülünk.

Mert hetet-havat ígér ez a felhívás — de minden sorában az igazság árnyéka kísért csupán.

Nem szándékozom ennek a felhívásnak a stréberkedő tartalmával tüzetesen foglalkozni, — alkalomadtával alaposan kitérek majd erre is — tisztán keletkezési okairól és módjáról világosítom fel ezúttal a félrevezetés és megtévesztés előtt álló közönséget, amiből aztán bőven vonhatnak következtetéseket a bekövetkezőkre.

Egyet azonban megjegyzek már most. Nagyon lebecsülik és valósággal hülyének tekintik az alapító urak Baja város és vidéke közönségét, midőn felhívásukban azt akarják elhíttetni vele, hogy ennek az új pénzüintézetnek a létesítése *közhasznú tevékenység*, hogy csupán *a közgazdaság fellendülését kívánják elősegíteni* s hogy céljuk *üdvös közintézmény létesítése*.

Ugyan, urak! Tisztában van azzal mindenki hogy bizony a legridegebb, szélsőséig menő magánérdek a rugója ennek a minden ízében erőszakolt bankalapításnak, — ne akarjanak hát nagyhangú üres frázisokkal port szórni a tisztán látni szerető emberek szemébe. Az ilyen farizeuskodást már régen nem jegyzik a tőzsdéken.

Dehát kezdjük elől.

A Szegedi Kereskedelmi és Iparbank bajai fiókintézetének volt ügyésze — aki ügyésze lesz, ha lesz, a Bajavidéki takarékpénztárnak — nagyon megmelegedett már annál az intézetnél, tulságig otthonosan s tulságig hatalmasnak érezte magát, mintegy potentát, a saját külön adózó dominiumának tekintette azt; rongy, szemét, komisz nép volt előtte az egész 48-as párt és ezen felül mindenki aki 80000 frton alul állt; végre is pökendi viselkedésével lehetetlenné tette magát és ennél fogva állását el kellett hagynia.

A katasztrófa beálltával, — mint a bajai

szabadelvűnek csúfolt párt egyik oszlopos tagja, a ki e minőségében erősen exponálta magát — dühtől tajtékozva, elkékült ajakkal rohant a képviselőjelöltség himes pillangójából természetellenesen tehetetlen bábbá visszafejlett elnökéhez, hogy a rajta esett állítólagos sérelemre orvoslást keressen. Nagyon megtetszett neki a bankügyészi állás, követelte hát, hogy csináljanak az ő számára egy külön bankot, ahol tovább ügyészkedhessék, mert az ő zsebén nagy seb esett s ebbe ő belehal különben, ha illik, ha nem!

A szabadelvűpárt zsebhégesztő műhelyében aztán összedugódtak a fejek, aminek az eredménye az lett, hogy megpróbálták összedrótozni a »Bajavidéki takarékpénztár«-t.

De kapóra jött ez Ertl József urnak is, aki rövid idővel az előtt képviselőjelölt lévén, nagyon furcsán festett neki a közönséges, egyhangú, minden emóció és a kortes-világban — bár hasztalan — már megszokott ajtónyitogatás nélkül való élet, meg aztán valami külső dísz, valami titulushoz is érezte a hiányát. Elgondolkozott: ha már az a boldogító reményem is füstbe ment, hogy legalább *bukott képviselőjelölt* címet és rangot viselhessek — mert illúzióim kellő közepéből még választás előtt elszólitott a kegyetlen báró — leszek legalább egy bank elnöke, legyen az a bank bár kérész-életű!

Érdeklődtek többen is!

Egyik mindenáron bankválasztmányi tag akart lenni — és eddig minden pénzüintézet kifejejtette a lisztájából véletlenül — készakarva.

A másíknak a fia bankhivatalnok lévén, helyeselte a bank alapítás gondolatát, kikötötte azonban pártfogása fejében, hogy fia az alapítandó banknál jó fizetéssel állást kapjon — sine qua non!

Helytelen volt, hogy a »Bajai Hírlap« volt felelős szerkesztőjét minden különös ok nélkül állás nélkül hagyták. Jóvá kell tenni, alkalmazni kell a banknál, stb. stb.

Nem akarok több ilyen érvényesülésre törekvő apró érdekhajszát felhozni, pedig tehetném. Annak a konstataálására, hogy nem a közönség érdeke, nem Baja és vidékének gazdasági fellendülése vezette a jó alapító urakat ennek a pénzüintézetnek a létesítésénél, elég ennyi — egyelőre.

Mikor aztán a keserű bosszú, a habzó düh, a családi és egyéb apróérdek által összefűzött ezen alkalmi szövetség már létrejött, akkor kezdődött a tulajdonképeni handlé!

Hát szép foglalkozás lehet az a handlizás és becsületes kenyérkereset bizonyára, de nem mindenkinek áll az oldalához. Némely urak azonban annyira beleélték magukat, hogy szinte élni se tudnak nélküle.

Handlé! Minden, a képzelet legmerészebb röptének útjába kerülő ember megfogódott alapító tagnak — és sikerült is nagy kinnal az elnök és leendő ügyész beszámítása mellett 22, szóval huszonkét egyént összeverbuválni, akik közül 16 zsidó!

Nem a zsidók iránt való gyűlölködés mondatja ezt velem, hisz tudja mindenki, sohse voltam antisemita s nekem az ember számít csupán, bármi legyen a vallása, nemzetisége! Csak konstataálni akartam ezzel, hogy kiket perzseltek meg legközelebről a dühkitörés első kicsapó lángnyelvei, s hogy bátran lehetett volna ezt a bankot akár »Orthodox-Zidó pénzforgató intézet«-nek is nevezni.

Aztán következett a Bank-házalás. Hogy a létesítendő bankhoz pénzt szerezzenek, minden budapesti pénzüintézetet szóba álltak — velük egy sem! Hát hogyan akarnak olcsób-

ban pénzt kölcsönözni, mint a fővárosi pénzüintézetek, ha ők is onnan vesznek kölcsönt?!

Jött a handlé harmadik korszaka a bankrészvényesek verbuválása. Kötéllal fogják az embereket — de nem áll kötélnek senki! Maguk a gyűjtők szégyenkezve, négy szemközt fogják el az embereket, — nincs biztonságban senki se hajón, se vonaton, se utcán, se Casinóban — s végül maguk vallják be, hogy rájuk löcsölték az aláírási ívet, hát csak próbálkoznak itt ott.

Ellenben az alapítóknál és Dr. Herman urnál nem tolongott még eddig egy szál ember-tömeg sem!

Végül következett a handlézás a bankhelyiség után.

No ez aztán igazán lélekemelő dolog, és a fennen hangoztatott — *közhasznú tevékenység, közgazdasági fellendülés és üdvös közintézmény létesítése* — programmal valóban összevág.

Nincs kizárva, hogy az üzleti érzék az etikait néha tulszárnyalja, akkor ugyanis, mikor az etikai érzéket valami — mondjuk zsirréteg — vastagon takarja.

De hát erről az erkölcs nem tehet!

Az »alapító urak« közül ugyanis néhányan valósággal ostromállapotba helyezték a város szívet (hely meghatározása) főleg a br. Eötvös-utcát.

Az volt a szándékuk, hogy kisteigerolják a magánházak boltbérlelt helyiségeiből a bank érdekében.

Negyven év óta egy helyiségben levő boltbérlek vannak, akiknek a házigazdái 3—400 forint bértöbblet ígérettel arra akartak rávenni, hogy régi bérleltüknek mondjanak fel s azokat házukból tegyék ki.

És most ezek a boltbérlek — kényszer helyzetben lévén — kénytelenek a »Bajavidéki takarékpénztár« által felajánlott nagyobb boltbért fizetni, ha helyükön maradni akarnak!

Hát tisztesség ez?

Hát hogy egy »*trucc bank*« amelynek semmi létjoga nincs, létesüljön telhetetlen pénzeszsákok megtöltésére, azért ki kell venni a becsületes polgárember szájából a kenyeret?

Talán kóstoló akar lenni ez a finoman urias eljárás abból a humánus bánásmódból, amelyben a leendő ügyfeleket részesíteni fogják?

És ilyen erkölcsi bázison felépülő kseftnek a léprecsalogató hirdetését tegyük mi közzé a mi lapunkban, amely mindenkor a polgárság érdeke mellett tört lándzsát, amelynek örökéletű jelszava a tisztesség!?

Hanem hát a nagy igazságok mindenkor érvényesülnek! Itt is! Többet használnak nekünk botorságaikkal a mi ellenségeink, mint amennyit legjobb akarat mellett tehetnek a jóbarátaink.

És most jön a méla akkord.

Igen tisztelt handlé urak! Ki fog majd házalni kölcsönt-igénylő kundsafatok után, és ki fog majd ezek után lépre menni önöknek?!

Azt hiszik tán önök, hogy Baja és vidékének polgárai olyan könnyen adják oda a bőrüket az önök érdekei szolgálatára, mint ahogy a cikkem elején aposztrofált keztyűbőr keblére fogadta a gazdátlan keztyűgombot?

Hát csak higgyék!

Dr. Nyiraty.

Ne ringassuk minenmagunkat édes álomba, hogy keserves ne legyen a felbredés. Még csak az első lépést tettük meg a győzelem felé, de a teljes feltámadás még igen-igen messze van. Az utóbbi hónapok eseményei csak izlelitőül szolgáltak; legyünk résen, hogy meg ne mámorosodjunk tőle. Gondoljuk csak el, mily messze vagyunk még attól a közéleti eszményképtől, mely a negyvennyolcadiki törvényhozók lelke előtt lebegett, midőn a rendi alkotmány romjain új alkotmányt építettek.

Azt mondja az 1848. III. t.-c.: „Magyarországot a király független s a magyar országgyűlésnek is felelős miniszteriuma által kormányozza.” Vajjon az új alkotmánynak ezen sarkalatos törvénye úgy érvényesül-e jelenleg a gyakorlatban, mint ahogy — a dolog fontosságát tekintve — érvényesülnie kellene?

Miniszteriumunknak függetlensége jobbra csak irott malaszt. A magyar törvényhozásnak három tényezője közé sok idegen befolyás évtizedek óta éket vert. Az „összbirodalmi” eszme, az osztrák tartományok saját külön érdeke, a nagyhatalmi álom, a katonai hatalom túltengése s a százados hagyomány mind egy-egy kerékkötője a magyar miniszterium függetlenségének. Mit használ a függetlenség papíron, ha a valóságban tojástáncot kell járnia az említett akadályok között? Ha igazán független volna a magyar miniszterium, ha nem állna hazánk érdekeitől távollevő, velük ellentétes befolyás alatt, ha nem kapná irányítását idegenből, el lehetne-e gondolni, hogy nemzeti életünk, külön közjogi helyzetünk oly kevésbé domborodjék ki? Anélkül, hogy a kiegyezésen jog-sérelem esnék, nem lehetne-e a fegyveres erőnél, a külső képviselőben, az udvartartásban stb. megfelelő helyet kijelölni a magyar nemzetnek? A mi miniszteriumunk eddig nem volt teljesen független, idegen befolyás alatt állott, idegen akaratnak volt végrehajtója. Hiszen egy szivarnemet sem hozhatunk be önállóan, Ausztria beleavatkozása nélkül, pedig a jövedék nem közösügy.

Hogy állunk a miniszterium felelőssé-

gével? Nem említem azt, hogy e törvény gyakorlati alkalmazására eddig nem volt példa, hisz a precédens hiánya nem von le semmit a törvénynek érvényéből, s ha nem volt még rá eset, ugy fordulhat, hogy lesz . . . De kérdem, megvan-e a felelősségnek tudata az oly miniszteriumnál, mely bár hónapokkal ezelőtt lemondott, azért mégis oly kormányzati tényeket halmoz egymásra, melyek még rendes körülmények között is csak kivétel-számba mehettek volna? Az a tengersok bárósítás, kitüntetés, cím, rang, az a nyugdíjfelemelés és amiről hallgat a krónika, nem arról tanuskodik-e, hogy a felelősség tudata hiányzik a kormányban? A november 18-iki esemény mi volt egyéb, mint garázdálkodás ama feltevésben, hogy úgy sem kéri azt számon? Gyenge törvénytisztelet az, mely arra hagyatkozik, hogy a törvényt úgy sem fogják alkalmazni.

Az 1848-iki VIII—XV. t. c. szabályozza a jobbágyság helyzetét az urberváltás, a papi tizednek, a robotnak s az uriszékeknek eltörlése által. Egyrészt jogot adott a népnek, másrészt anyagi helyzetén is sokat lendített. De a kisember helyzete sokkal szomorubb manapság, hogysen az idézett törvényben feltámadását láthatná. A robot eltűnt, de a növekvő adóteher megmaradt. A jobbágy ura lett a telkének, de el is kellett sokszor adnia. Szabadon költözöködhetik — Amerikába. Földes ura bandériumát nem szolgálja, de katonáskodnia mégis kell. Ez az az ideális állapot, melyről a költő álmodott?

Nem, kedves olvasóim, messze vagyunk még az igazi husvétől. Az új háznak is megtartják a bokréta ünnepélyét, bár legalább is ugyanannyi gondba, munkába és költségbe kerül a belső berendezés, mint a vakolatlan nyers fal. Nekünk is van tehát okunk örvendeni eszméink diadalának, de ügyelnünk kell arra, hogy el ne bizzuk magunkat, el ne ernyedjünk Nemzeti életünk sokszor látta már keserves kárát ennek a túlságos önbizalomnak.

De kétségbe sem kell esnünk. „Lesz még egyszer ünnep a világon,” mert

„Az nem lehet, hogy ész, erő
És oly szent akarat
Hiába sorvadozzanak
Egy átoksúly alatt.”

Krisztus sirját is hiába őrizték a katonák, mégis feltámadt. Magyarhon függetlenségének is egyik legnagyobb akadály a katonai kérdés, de nem lehet már messze az az idő, midőn a militarizmus kénytelen engedni a nemzeti eszmének. Magyarországot a dinasztikus hűség és a politikai megfontolás megóvja minden erőszakos lépéstől, de erőt is ad neki arra, hogy illetéktelen beavatkozás ellen megvédje igazát. Eljő az idő, midőn király és nemzet szive szerint megérti egymást, hogy kölcsönös szeretete javára válják aztán a hazának. Lesz még igazi husvétünk, midőn teljes joggal zenghetjük allelujánkat és felkiálthatunk a költővel:

„Győztünk! Esmék honában nincs halál!”
(Bán Aladár.)

Úri handlé.

Baja, 1905. ápril 20.

A Szegedi Kereskedelmi és Iparbank bajai fiókjának pár hónap előtt lepattant egyik keztyű gombja; lepattant, mert a túlságosan erőltetett felvarrás szertelen feszültsége folytán használat közben le kellett pattannia. Gurult, gurult az elárvult keztyűgomb, siratván visszanyert szabadságát és epedve keresett egy rokon-keblű keztyűt, melynek a nyakára odavarrathassa magát. És ime, a keztyűgombnak szerencséje van: a »Bajavidéki takarékpénztár« alapítói, valami huszonegyen ajánlották fel a bőruket annak a keztyűnek az elkészítéséhez, amelyen a facér gomb helyet kapjon. Mert hát hiszen ha a gomb már meg van, csak kell hozzá keztyűt csinálni, — vagy mi a csoda!

* * *

Baj az, mikor valaki egyszer belékóstolt a tömjénezetetésbe, nehéz sor annak aztán már leszokni róla!

Egy valaki, tudvalevőleg teljesen ártatlanul belepottyant multkorjában a képviselőjelöltségbe. És mert programbeszédet se kellett tartania, megtetszett neki az úri mód nagyon. Azóta se tudja feledni a dicsőséggel teljes

szép hangzású, szabadon és tisztán gördülő és két különös jellemvonása a gyakori á és ó betű, továbbá a mássalhangzótorlódás teljes hiánya. Magának a grammatikának vagyis a japán nyelvnek egy az egész világon páratlanul álló tulajdonsága az, hogy az udvariaságot még a nyelvbe is átültették a japánok, amennyiben vannak valóságos udvariassági szócskák, melyeknek alkalmazásával nagyobb tiszteletet fejezünk ki a velünk beszélő iránt, mint hogyha azokat a szócskákat nem használjuk. Így pld. a tea neve japánul csá, udvarias formában o csá vagyis közelítő fordításban főséges tea. Ha a cselédet vagy gyermekét kérdezi az úrnő, hogy akar-e teát akkor elég azt mondania csá iru ka? de ha vendéget kínál, akkor már csakis úgy szabad mondani, hogy o csá irimasz ka? amit körülbelül úgy lehetne lefordítani, hogy főséges teát méltóztatik parancsolni? Az igeragozás maga két egymástól lényegesen eltérő csoportra oszlik, t. i. egy udvarias és egy kevésbé udvarias, csak alantosokkal szemben használható formára. A grammatika maga, az egész szórend és kifejezési mód leírhatatlanul különbözik minden egyéb nyelvtől; hogy

csak egyet, a köszönés módját említsem, ez így szól: Konnici va, vagyis »ami a mai napot illeti«; Komban va »ami a mai estét illeti.«

Ha azt akarom pl. mondani, hogy ez az ember gazdag, akkor a japán azt mondja »ami ezt az embert illeti a pénz sok« kono hito va kane ga ovi. A japán nyelv hangzásának bemutatására felolvasok egy kis részletet egy népszerű japán elbeszélésből, Kinokuniya Bunzaemon japán milliomos kalandjairól, amely rész így hangzik:

Kakute, Kumano-ura no Bumpli va, hina-razu saga no Sci-ryo-ji ye tsuki, madzu genkya ye otozurekenrn hodo ni, toshi bae naru szoryo taczi idekereba, Bumpei tabi ni wo kata-hotori ni oki, ko-gosi vo kagame iikern yö-vatakuzi koto va Kisiú Kuma-no-ura hyakushó Buzó to mószu mono no issi Bumpei to mósi szóro ga, kono hodo taibyó ni okászare amatsuszae hakkyó ni oyobi, iczi mei mo szude ni ayankarisi ni, ani-hakaran ya, tó-toku mo tó-zan no Sakamuni buzu no reimu vo kómusisi koto no moto va, kayó kayó sika-dzsika nari.

Ez kérem egy bővített mondat volt, de

hogy mi volt benne, azt ne mondják meg senkinek!

Még nagyon sok gyönyörű dolgot tudnék mesélni a boldog Japánról, de félek, hogy máris túlsokáig vettem igénybe t. hallgatóim türelmét és idejét és azért fölolvassam befejezésül még néhány őszinte szót óhajtok a bajai kereskedő ifjakhoz intézni.

Tisztelt Barátaim!

A sok mesélés után engedjék meg, hogy egy nagyon komoly témáról intézhessek Önökhöz néhány szót. Előre szigoruan hangsúlyozom, hogy megjegyzéseimtől távol legyen minden pártpolitika, mert van nálunk elég ember aki politikálással foglalkozik. Nekünk magyaroknak különben főleg három főfoglalkozásunk van: 1. ha jókedvünk van, mulatunk, 2. ha rossz kedvünk van, osztrák sógorainkkal vagy egymás között veszekszünk, és 3. akár jó, akár rossz a kedvünk, egy bizonyos, hogy — büszkék és lovagiasak vagyunk.

(Vége köv.)

órát, midőn valami harminc, jórészt választópolgár — mind szégyelte ugyan magát, de elsőként nem tudott — két szál feliratos lobogóval végig kísérte őt az utcán. És nem tudja feledni a magasra szökkenő tekintély és mély tisztelet azon megnyilatkozásait, melylyel a rendőrség néhány suszterinast felsőbb meghagyásra megpofozott, mert őt abcugolni merészelte. Szóval nem tudja elfeledni, hogy ő már fennült egyszer a népszerűség — habár nagyon részleges, a hívek által förtelmesen rosszul táplált, ennél fogva nagyon girhes de — magas paripáján; s mikor ellentmondást nem tűrő hatalmi szavával leparancsolta őt arról báró Vojnics Pista: fájó szívvel nézett körül és keserűen tapasztalta, hogy ló nélkül nincs tekintély és széledeznek immár melütle felfelé nézéshez szokott hívei Szilárdul elhatározta tehát, hogy bárhogyan is, de szerez lovat magának, lovat, amely fellett nem a báróval kezdődik az úr. És véletlenül ime, egy keztüggomb keservei révén felmerült a »Bajavidéki takarékpénztár« létesítésének az eszméje. Felajánlották a félbemaradt honatyának az elnökséget. Nem képviselőség ugyan, gondolá, de hát *ha nincs ló, jó a számár is!* És felcsapott!

Beküldték lapunk kiadóhivatalának az alakulóban levő »Bajavidéki takarékpénztár« részvény-jegyzésre szólító huszonkét alapító tag nevével ékeskedő felhívását, azzal a kérelemmel, hogy azt a mi lapunkban tegyük közzé.

Nohát, mi azt a felhívást nem tettük közzé. Nem akarunk világbolondítás eszközeivé szegődni. És nem akarunk a közönséggel április bolondját járatni. Járja akinek kedve van hozzá, de nélkülünk.

Mert hetet-havat ígér ez a felhívás — de minden sorában az igazság árnyéka kísért csupán.

Nem szándékozom ennek a felhívásnak a stréberkedő tartalmával tüzetesen foglalkozni, — alkalomadtával alaposan kitérek majd erre is — tisztán keletkezési okairól és módjáról világosítom fel ezúttal a félrevezetés és megtévesztés előtt álló közönséget, amiből aztán bőven vonhatnak következtetéseket a bekövetkezőkre.

Egyet azonban megjegyzek már most. Nagyon lebecsülik és valósággal hülyének tekintik az alapító urak Baja város és vidéke közönségét, midőn felhívásukban azt akarják elhíttetni vele, hogy ennek az új pénzügyintézetnek a létesítése *közhasznú tevékenység*, hogy csupán a *közgazdaság fellendülését kívánják elősegíteni* s hogy céljuk *üdvös közintézmény létesítése*.

Ugyan, urak! Tisztában van azzal mindenki hogy bizony a legridegebb, szélsőséig menő magánérdek a rugója ennek a minden ízében erőszakolt bankalapításnak, — ne akarjanak hát nagyhangú üres frázisokkal port szórni a tisztán látni szerető emberek szemébe. Az ilyen farizeuskodást már régen nem jegyzik a tőzsdéken.

De hát kezdjük elől.

A Szegedi Kereskedelmi és Iparbank bajai fiókintézetének volt ügyésze — aki ügyésze lesz, ha lesz, a Bajavidéki takarékpénztárnak — nagyon megmelegedett már annál az intézetnél, tulságig otthonosan s tulságig hatalmasnak érezte magát, mintegy potentát, a saját külön adózó dominiumának tekintette azt; rongy, szemét, komisz nép volt előtte az egész 48-as párt és ezen felül mindenki aki 80000 frton alul állt; végre is pökendi viselkedésével lehetetlenné tette magát és ennél fogva állását el kellett hagynia.

A kataszrófa beálltával, — mint a bajai

szabadelvűnek csúfolt párt egyik oszlopos tagja, a ki e minőségében erősen exponálta magát — dühtől tajtékozva, elkékült ajakkal rohant a képviselőjelöltség himes pillangójából természetellenesen tehetetlen bábbá visszafejlett elnökéhez, hogy a rajta esett állítólagos sérelemre orvoslást keressen. Nagyon megtetszett neki a bankügyeszi állás, követelte hát, hogy csináljanak az ő számára egy külön bankot, ahol tovább ügyészkedhessék, mert az ő zsebén nagy seb esett s ebbe ő belehal különben, ha illik, ha nem!

A szabadelvűpárt zsebhégesztő műhelyében aztán összedugódtak a fejek, aminek az eredménye az lett, hogy megpróbálták összedrótozni a »Bajavidéki takarékpénztár«-t.

De kapóra jött ez Ertl József urnak is, aki rövid idővel az előtt képviselőjelölt lévén, nagyon furcsán festett neki a közönséges, egyhangú, minden emóció és a kortes-világban — bár hasztalan — már megszokott ajtónyitogatás nélkül való élet, meg aztán valami külső dísz, valami titulushoz is érezte a hiányát. Elgondolkozott: ha már az a boldogító reményem is füstbe ment, hogy legalább *bukott képviselőjelölt* címet és rangot viselhessek — mert illúzióim kellő közepéből még választás előtt elszólitott a kegyetlen báró — leszek legalább egy bank elnöke, legyen az a bank bár kérész-életű!

Érdeklődtek többen is!

Egyik mindenáron bankválasztmányi tag akart lenni — és eddig minden pénzügyintézet kifelejtette a lisztájából véletlenül — készakarva.

A másiknak a fia bankhivatalnok lévén, helyeselte a bank alapítás gondolatát, kikötötte azonban pártfogása fejében, hogy fia az alapítandó banknál jó fizetéssel állást kapjon — sine qua non!

Helytelen volt, hogy a »Bajai Hírlap« volt felelős szerkesztőjét minden különös ok nélkül állás nélkül hagyták. Jóvá kell tenni, alkalmazni kell a banknál, stb. stb.

Nem akarok több ilyen érvényesülésre törekvő apró érdekhajszát felhozni, pedig tehetném. Annak a konstataálására, hogy nem a közönség érdeke, nem Baja és vidékének gazdasági fellendülése vezette a jó alapító urakat ennek a pénzügyintézetnek a létesítésénél, elég ennyi — egyelőre.

Mikor aztán a keserű bosszú, a habzó düh, a családi és egyéb apróérdekek által összefűzött ezen alkalmi szövetség már létrejött, akkor kezdődött a tulajdonképeni handlé!

Hát szép foglalkozás lehet az a handlizás és becsületes kenyérkereset bizonyára, de nem mindenkinek áll az oldalához. Némely urak azonban annyira beleélték magukat, hogy szinte élni se tudnak nélküle.

Handlé! Minden, a képzelet legmerészebb röptének útjába kerülő ember megfogódott alapító tagnak — és sikerült is nagy kinnal az elnök és leendő ügyész beszámítása mellett 22, szóval huszonkét egyént összeverbuvalni, akik közül 16 zsidó!

Nem a zsidók iránt való gyűlölködés mondatja ezt velem, hisz tudja mindenki, sohse voltam antisemita s nekem az ember számít csupán, bármilyen legyen a vallása, nemzetisége! Csak konstataálni akartam ezzel, hogy kiket perzseltek meg legközelebről a dühkitörés első kicsapó lángnyelvei, s hogy bátran lehetett volna ezt a bankot akár »Orthodox-Zidó pénzforgató intézet«-nek is nevezni.

Aztán következett a Bank-házalás. Hogy a létesítendő bankhoz pénzt szerezzenek, minden budapesti pénzügyintézetrel szóba álltak — velük egy sem! Hát hogyan akarnak olesób-

ban pénzt kölcsönözni, mint a fővárosi pénzügyintézetek, ha ők is onnan vesznek kölcsönt?!

Jött a handlé harmadik korszaka a bankrészvényesek verbuválása. Kötéllal fogják az embereket — de nem áll kötélnek senki! Maguk a gyűjtők szégyenkezve, négy szemközt fogják el az embereket, — nincs biztonságban senki se hajón, se vonaton, se utcán, se Casinóban — s végül maguk vallják be, hogy rájuk löcsölték az aláírási ívet, hát csak próbálkoznak itt ott.

Ellenben az alapítóknál és Dr. Herman urnál nem tolongott még eddig egy szál ember-tömeg sem!

Végül következett a handlézás a bankhelyiség után.

No ez aztán igazán lélekemelő dolog, és a fennen hangoztatott — *közhasznú tevékenység, közgazdasági fellendülés és üdvös közintézmény létesítése* — programmal valóban összevág.

Nincs kizárva, hogy az üzleti érzék az etikait néha tulszárnyalja, akkor ugyanis, mikor az etikai érzéket valami — mondjuk zsirréteg — vastagon takarja.

De hát erről az erkölcs nem tehet!

Az »alapító urak« közül ugyanis néhányan valósággal ostromállapotba helyezték a város szívét (hely meghatározása) főleg a br. Eötvös-utcát.

Az volt a szándékuk, hogy kisteigerolják a magánházak boltbérletit helyiségeikből a bank érdekében.

Negyven év óta egy helyiségben levő boltbérletők vannak, akiknek a házigazdait 3—400 forint bértöbblet ígérettel arra akartak rávenni, hogy régi bérletüknek mondjanak fel s azokat házukból tegyék ki.

És most ezek a boltbérletők — kényszer helyzetben lévén — kénytelenek a »Bajavidéki takarékpénztár« által felajánlott nagyobb boltbért fizetni, ha helyükön maradni akarnak!

Hát tisztesség ez?

Hát hogy egy »*trucc bank*« amelynek semmi létjoga nincs, létesüljön telhetetlen pénzeszsákok megtöltésére, azért ki kell venni a becsületes polgárember szájából a kenyeret?

Talán kóstoló akar lenni ez a finoman urias eljárás abból a humánus bánásmódból, amelyben a leendő ügyfeleket részesíteni fogják?

És ilyen erkölcsi bázison felépülő kseftnek a léprecalogató hirdetését tegyük mi közzé a mi lapunkban, amely mindenkor a polgárság érdeke mellett tört lándzsát, amelynek örökéletű jelszava a tisztesség!?

Hanem hát a nagy igazságok mindenkor érvényesülnek! Itt is! Többet használnak nekünk botorságaikkal a mi ellenségeink, mint amennyit legjobb akarat mellett tehetnek a jóbarátaink.

És most jön a méla akkord.

Igen tisztelt handlé urak! Ki fog majd házalni kölcsönt-igénylő kundsajtok után, és ki fog majd ezek után lépre menni önöknek?!

Azt hiszik tán önök, hogy Baja és vidékének polgárai olyan könnyen adják oda a bőrüket az önök érdekei szolgálatára, mint ahogy a cikkem elején aposztrofált keztübbőr keblére fogadta a gazdátlan keztüggombot?

Hát csak higgyék!

Dr. Nyiraty.

HIREK.

Esküvő. *Strassburger* Izidor palánkai mérnök e hó 30-án délelőtt 10 órakor vezeti el tárhoz a budapesti dohány-utcai templomban *Csillag* Irma úrhölgyet

Kinevezés. A bajai főispán *Tessényi* Dezső és *Nádor* Oszkár szigorló orvosokat a bajai kórházhoz alorvosokká nevezte ki.

A »József főherceg szanatorium egyesület« javára Baján a »Nemzeti Szálloda« összes termeiben 1905. évi április hó 24-én műkedvelő előadással egybekötött táncestélyt rendeznek. A műsor a következő: 1. Prolog. Irta *Werner Adolf dr.* Szavalja *Peschke Irma.* 2. Három Párka: Éljékép. *Clotho Ertl Paula,* *Lachesis Halász Edith,* *Atropos Hegedűs Jolán.* 3. Kilenc muzsa: Éljékép. *Thalia Fogt Vilma,* *Calliope Tausig Blanka,* *Klio Pajor Ilonka,* *Polhymnia Alföldy Ila,* *Erato Ertl Marika,* *Euterpe Hegedűs Mártha,* *Urania Végh Mariska,* *Terpsihore Fedor Margit,* *Melpomene Szaday Blanka.* 4. *Cyrano* a zsuron. Vigjáték I felvonásban. Szereplő személyek: *Székely Alfréd,* *Schwartz Elza,* *Monostori Gyula dr., Szász János,* *Boróczy Jenő,* *Löwinger Jenő.* 5. *Parasztlakodalom.* Éljékép. *Barabás Miklós* festménye után. Szereplő személyek: *Erődi Györgyike,* *Fehér Lőrincz dr., Fogt Mariska,* *Fehér Dezső,* *Schlieszer Margit,* *Szaday Mariska,* *Nádas Ferencz Gyula,* *Florián Géza,* *Koller Vilma,* *Dervaderits Illés,* *Székely Leó,* *Freund Sándor dr., Dallmann Mici,* *Csihás Imre dr., Vágó Ferencz,* *Szaday Andor,* *Bittermann Mariska,* *Michitsch Laci,* *Ertl Pisti.* 6. *Jótekonyság.* Éljékép. Szereplő személyek: *Rosenberg Adrienne,* *Pajor Dórika,* *Báldy Ilonka,* *Bauer Margit,* *Boróczy Gizi,* *Erdős Ella,* *Fogt Tilda,* *Klein Margit,* *Klénánecz Aranka,* *Mikolics Anna,* *Mihályffy Pöre,* *Trubschaw Hortense,* *Tury Renée,* *Eckert Gyula,* *Dobokay Jerta.* Az ünnepély védnöke *Bezeredy István* főispán, elnökök: *Hegedűs Aladár dr.* és *Ladányi Mór.* Elnöknők: *Dr. Alföldy Lajosné,* *Dr. Hegedűs Aladárné,* *Dr. Koller Imréné,* *Dr. Lemberger Arminné.* Bálbizottság: *Alföldy Lajos dr., Beczassy Gyula dr., Bernhart János dr., Bruszt Lázár dr., Dömötör Kálmán dr., Köhegyi Károly dr., Kuzman Oszkár dr., Raisz Sándor dr., Róna Dezső dr., Rosenberg Samu dr.*

Egy kis helyreigazítás. A »Bajai Hirlap« legutolsó számában a következőket írta:

»Baja város törvényhatósági bizottsága legutóbbi közgyűlésén a koresmák, vendéglők és kávéházak záróráját szabályozó új szabályrendeletet alkotott. Ezt az új szabályrendeletet most az ellenzék megfellebbezte.«

A közlemény ebben a formában a valószínűleg meg nem felel, mert csupán annyi a tény, hogy *Dr. Szirmai Vidor* törvényhatósági bizottsági tag néhány ügyfele képviselőben nyújtott be felelőbejelentést az új szabályrendelet ellen.

Halálozók. *Weinberger* Arminné szül. *Freund* Rozália folyó hó 13-án 64 éves korában, házasságának 42. évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése vasárnap d. e. 1/2 11 órakor ment végbe, nagy részvét mellett.

A Bajai Állatvédő Egyesület — mely közönségünk pártfogó érdeklődése folytán és tagjainak egyre növekedő számánál fogva immár mindjobban betölteni képes nemes hi-

vatását, — dicséretre méltó feladatául tűzte ki, hogy üdvös működését nemcsak Baja területére, hanem a város vidékére is kiterjeszti. Ezen határozat értelmében látogatott el a közelmúltban az egyesület ügybuzgó alelnöke *Ruppert* Antal polg. isk. tanár négy szomszédos községbe, hogy azokban az állatvédelem nemes eszméjét felvesse és a jó ügynek szolgálatára vezetőket szerezzen. Mint értesülünk, *Ruppert* missiója — főleg az ot-tani néptanítók derék lelkesége által — kelő eredménnyel járt, s így a Bajai Állatvédő Egyesület működési köre vidékünk falvainak a közös célból leendő csatlakozása folytán nemcsakára jelentékenyen szélesbülni fog. Hogy pedig ezen örvendetes körülmény e még egészen ifjú de közhasznú intézményünk megerősödésén kívül városunkra — mint állatvédelmi központra — nézve gazdasági szempontból is kiváló előnyt jelent, azt a dolog természetével könnyű megmagyarázni.

Rablótámadás Szabadka határában. Szabadkáról írják nekünk: Vasárnap hajnalban több kocsival indultak a szabadkai kereskedők és kofák a topolyai országos és csantavéri heti vásárra. A *Hartmann* és *Connen-cég* megbízottjai két óra felé hajtottak *Sándor* külvároson keresztül, és alig jutottak ki az országutra, két férfi ugrott a lovak elé a kocsis azonban megcsapkodva az erős lovakat s ezek sebesen tova iramodtak. Néhány perc múlva érkezett ugyanerre az utra *Baka* Ferencz baromfikereskedő a fiával és még három csirkekefővel. A két férfi, ki az előbb *Hartmannék* kocsija elé ugrott, most is a lovak elé állt és az egyik megfogta a lovak zabláját. *Baka* Ferencz ijedten csapott a lovak közé, mire a támadó félreugrott, a társa pedig a következő pillanatban alig öt lépésről rálőtt *Baka* Ferenczre revolverből. A golyó azonban csak a ruhát furta keresztül. A lovak ijedten hátráltak a lövés zajára, a kocsin levők felugráltak, abban a pillanatban az első támadó lőtt és a golyó *Baka* Ferencz 18 éves fiát, *Baka* Györgyöt, homlokra találta, aki véresen bukott a kocsiba. Ekkor ért oda egy másik kocsi, amelyen *Bédics* Ádám ült többemagával, *Bédics*nél revolver volt. Ez, mikor meghallotta a kiáltásokat és a lövések zaját, revolveréből a levegőbe lőtt. A rablók erre *Bédics* kocsija felé lőttek háromszor egymásután. Az egyik lövés *Pertics* Máté süllyedését furta keresztül, a másik *Bédics* Ádámot találta. A golyó a 6. és 7. borda között hatolt a szerencsétlen ember testébe és átfurván a szívet, rögtön halálát okozta. A halálra rémült emberek a két holtak hitt emberrel visszafordultak a város felé és a közeli *Mária* *Valéria*-kórházba vitték őket. A kórházi ügyeletes orvos *Bédics* Ádám halálát konstataálta, *Baka* György még élt akkor, bár agyveleje szét volt ronsolva.

László Géza r. alkapitány hajnali 3 órakor már kint volt a rendőrökkel a helyszínén s kihallgatta a kocsin volt kofákat, de ezek felvilágosítást a gyilkosok kiléte felől nem tudtak adni.

Reggel felé a helyszínén két üres *Mannlicher*-töltényt talált a rendőrség és két darab üres 9 milliméteres revolvertöltényt. Vasárnap este 7 órakor a kórházban *Baka* György is meghalt. Mindkét ember halálát *Mannlicher*-fegyver golyói okozták. *László* Géza kapitány rendőreivel, valamint a kerületi csendőrség azonnal megindította a nyomozást a legszélesebb körben. Kedden reggel némi nyomra akadtak, sőt már bizonyosra veszi a rendőrség, hogy az egyik gyilkos *Molnár* István 46. gyalogezredbeli baka, aki 4 nap előtt szökött meg — *Mannlicher*-fegyverét is magával vivén — *Szeged*ről.

Ez a *Molnár* István már többször volt betörés miatt büntetve és 12 évet utánszolgált a katonaságnál különféle lopások miatt.

Furcsa gusztus. *Kikity* József szabadkai süteménykihordónak az volt a vágya, hogy még életében szenvedhesse át a pokol kínjait. Evégből leöntötte a ruháját petróleummal s aztán meggyújtotta. Jajveszékülésére elősiettek a házbeliel s vastag ruhadarabokkal nyomták el a lángokat. A szerencsétlen embert súlyos állapotban vitték a kórházba.

Rablótámadás egy utazó ellen. A rabló cigányok veszedelmes garázdálkodásáról érkezett újabb hír a szabadkai rendőrséghez. *Schöber* József bécsi utazót megrendelést gyűjtő körútjában a Bajsáról Halasra vezető országúton kocsiján megtámadták és 7—800 korona értékű mintagyűjteményt tartalmazó uti bőröndjét erőszakkal elvették tőle. A rendőrség a rablótámadás tetteseit *Sárközi* József, *András* és *Róza* ismert cigány utonállóknak gyanítja.

Felfordult csólnak. *Will* Antal apatini dunai molnár a napokban 49 zsák buzával megterhelt csólnakon a malma felé tartott. A szél okozta hullámok átesaptak a járműbe, mely ennek folytán elmerült, *Will* megmenekült a buza azonban a Dunába veszett.

A bácsmegeyi vasuti állomások nevei, jöllehet a belügyminiszter a községnevek magyarisítását már 1 év előtt rendelte el, a régi maradtak. A kereskedelmi miniszter a napokban intézkedett, hogy a vasuti állomások is vegyék föl az új, magyar neveket. Ez május elején történik meg.

Bácskai méregkeverők. B.-Petrovaszelló községét nagy izgatottságban tartja *Péter* *Rozália* letartóztatása. A nevezett asszonyszemélyről ugyanis kitűnt hogy iparszerűen foglalkozik a méregkeveréssel. Ez a borzalmas mesterség úgy bizonyult rá a lelketlen asszonyra, hogy a minap hirtelen elhalt *Márkus* *Mihály*. A halottkém nem talált semmi gyanusát a hullán s így eltemették, az özvegy pedig már a haláleset utáni harmadnapon összeköltözött a régi szerezőjével. Ez szemet szurt a faluban s az emberek suttogni kezdtek, majd mind hangosabbá vált a mendemonda, lassan azután határozott váddá erősödött, úgy hogy a csendőrség is érdeklődni kezdett a dolog iránt s néhány nappal ezelőtt a csendőrség vallomásra bírta *Márkus* *Mihály* özvegyét, aki bevallotta, hogy az urát megmérgezte, még pedig *Péter* *Rozália* tanácsára és az ő segítségével. A mérgezést arzenikummal követték el és a nyomban megindult vizsgálat eddig tíz esetet bizonyított *Péter* *Rozáliára*. Az elvetemedett asszony saját 18 éves süketnéma leányát is elmérgezte. Az exhumálások folynak.

A „Magyar Hirlap“ ujítása. Érdekes hírt közölnek velünk a fővárosból. A »Magyar Hirlap« 15 éves fennállásának jubileumát azzal ünnepli, hogy f. hó 17-étől kezdve független politikai iránynyal reggel helyett este jelenik meg a fővárosban s reggelre odaér minden vidéki város vagy helységbe. Együttal a világlapok mintájára egy specialitást is létesít, mely abból áll, hogy minden érdekes eseményt fényképfelvételekben ad közre. Mutatványszámot egy hétig ingyen küld bárkinek.

A víz mint a gyomor- és bélbetegségek óvószere. Mindenki tudja, hogy a *Karlsbad*-ban és *Marienbad*-ban gyógyulást kereső gyomorbeteg legnagyobb kontingensét magyarok alkotják. Ennek oka pedig az, hogy a

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

az egyedül elismert kellemes ízű természetes hashajtószer.

magyar konyha igen izletes, de meglehetősen nehezen emészthető táplálékokkal látja el fogyasztóit, továbbá az, hogy magyar ember az étkezés után boritalhoz van szokva. A bor pedig a zsíros ételek emésztését gátolja.

A táplálkozásnak ezen betegségekre vezető hátrányait az ivóvíz van hivatva kiköszörölni. Erre azonban a víznek tisztának, jónak és olyannak kell lennie, hogy a táplálékot az emésztéshez kellően előkészítse.

Közismert dolog, hogy e célra a mohai Ágnes-forrás a legelső sorban felel meg, mert nemcsak kitűnő oldószere a tápanyagoknak, hanem alkalikus víz lévén, tiszta is, a gyomrot az emésztő nedvek elválasztására alkalmasan izgatja s kellemes ízű borital. Háztartások nagy üvegekben a mohai Ágnes-vízét különösen olcsón szerezhetik be.

Primadonna és kritikus. Győri tudósítónk írja: Parázs kis botrány tört ki a győri színházban a »János vitéz« bemutatóján. A társulat primadonnája, aki a címszerepet játszotta, épp Kukorica Jancsi belépőjét énekelte, mikor az első padosorokból egy fiatal kritikus intett feléje és valamit szolt neki alig hallható hangon. A primadonna azt hitte, hogy a kritikus nem sikerült ostopatogtatását kritizálja s magából kikelve, kiáltott le a nézőtérre: »Fogja be a száját! Menjjen ki!« A színházban nagy megütközést keltett, hogy Kukorica János nemcsak Iluska gonosz mostohájával, hanem a közönséggel szemben is nagyon erélyes. Ha valaki kíváncsi volna, ki ez az »erélyes« primadonna, annak megúgjuk, hogy a mi volt kedvelt primadonnánk: Kállay Jolán.

Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a **Ferencz József keserűvíz** valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és emlitésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjünk háttározottan »Ferencz József« keserűvizet.

Zongorák, cimbalmok és hegedűk, — csak első rangú gyártmányok! — Kaphatók **Wagner** Antalnál Baján.

Szerkesztői üzenetek.

U. Miklós, Szabadka. Köszönettel megkaptuk s alkalom adtán fel fogjuk használni. Egyelőre el vagyunk látva tárca-anyaggal.

Tatár Péter. Hogy hányadik ütésre kell megcsinálni a »Rozsdesztvenszkyt«? Hm! Hát Önök az alsóst már ezzel is játszzák? Bravó! A kérdésre különben nem tudunk válaszolni, hanem talán tudna a japán admirális: Togo. Tessék hozzáfordulni. Címe: Formózzai-szoros, míngyárt balra.

NYILT-TÉR

Ezen rovat alatt közlöttekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Schmidt Károly mohácsi gyógyszerésznek a »Bajai Független Ujság« április 15-én 18. szám alatt megjelent nyilttéri sértő közleményére vonatkozólag jó barátaimat és ismerőseimet tisztelettel értesitem, hogy az abban foglalt teljesen alaptalan séртеgetéseieért ellene a sajtóügyi bünyfenyítő panaszt az illetékes törvényszéknél megtettem.

E panasz folytán kitűzendő főtárgyalás lesz hivatva megállapítani azt, mily könnyelműen képes a »kartárs« kartása jó hírnevében és becsületében gázolni. — Az annak idején közlendő ítélet és indokolása meg fog győzni mindenkit, hogy Schmidt úr kirolanása nem az objectiv igazság megnyilatkozása volt.

Addig, míg a hozandó ítélet indokaival közöltetni fog, kérem ismerőseimet, hogy ez ügyben ítéletüket felfüggeszteni kegyeskedjenek.

Mohács, 1905. év április hó 22-én,

Koesuba Emil.

SCHMIDL L-FÉLE GYŐRI

Különlegesség:

— Nagy választék gyönyörűen diszített —

husvéti ujdonságokban

u. m. marzipán, fondant és csokoládé alakok, szerencse tojások stb.

Mintagyűjteménnyel a gyár készséggel szolgál.

! Kérje a gyár illusztrált árjegyzékét!

FINOM DESZERTEK

BONBONOK,

CSOKOLÁDEK ÉS

CZUKORKÁK, SZA-

VATOLT KITŰNŐ

MINŐSÉGŰ

ÉS AJÁNLATRA

MÉLTÓ

H A Z A I

GYÁRTMÁNYOK.

Nyári szórakozó helyiség megnyitása.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves figyelmét felhívni ama körülményre, hogy szép udvari helyiséget, hol fődött tekepálya áll a t. c. közönség rendelkezésére

husvét vasárnapján

megnyitom Midőn még tisztelettel tudatnám, hogy naponta többször frissen csapolt kőbányai **sörrel**, kitűnő bajai **rizlingi** és **siller-borral**, valamint kiváló, **magyaros ételekkel** szolgálom ki kedves vendégeimet, szíves pártfogást kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

ÉLŐ MIKLÓS,

vendéglős.

RÓZSÁK

a legkiválóbb és legújabb fajokban 80 c/m-től 2 méterig 30 kr-tól feljebb, valamint különféle cserepes növények és egy-nyári világpalánták jutányos — áron kaphatók a —

Bajai Gyümölcs. Egyesületnél.

3-1 Nagy választék fenyő-félékben.

Attila-utca 16. szám alatt

lakás kiadó

3 szoba, konyha, éléskamra, padlás, pince és fűskamra.

özv. Nyiraty Jánosné.

BODNÁR TESTVÉREK

„VILLÁM“ ELEKTROTECHNIKAI MŰHELYÉBEN

== B A J Á N ==

KÉT TANULÓ

FELVÉTELIK.

SZŐLŐ

jó karban, mely a vancagai dűlőben fekszik, 2600 □-öi terjedelmű szabadkézből eladó. Eladó továbbá a Szent-László (Sóház) utcában 34. sz. a. lévő

LAKÓHÁZ,

mely áll: 6 szoba és 5 konyhából, a telken kúttal és konyhakerttel, családi körülmények — folytán azonnal eladó. —

HEIMBÜRGER JÁNOS

3-3 halász.

Feltűnő ujdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —
A dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

Legjobb valódi francia szivarkapapír és szivarkahüvely kapható az ország minden különlegességi árudájában.

KUHN KÁROLY és TÁRSA

BÉCS.

Védőjegy.

Figyelmeztetés!

Acél-író tollaink

védőjegye és skatulyáink fölrása törvényesen védve van és mindenkit sürgősen kérünk, hogy úgy a tollakon, mint a fölráson ügyeljen a cég minden betűjére. Védőjegy nélkül nincs egy skatulya sem.

Utánzást mint eddig, ezentul is bírói uton üldözünk.

PREYMAYER PÁL

VENDÉGLŐJÉBEN

HETENKÉNT HÁROMSZOR:

kedden, csütörtökön és vasárnap

az oda szerződött

DANKÓ LAJOS

ujjonnan szervezett kitűnő zenekara

HANGVERSENYEZ,

mely a budapesti közönség állandó és osztatlan tetszését is kinyerte. — A vendéglő kitűnő ételeire és italaira, valamint pontos kiszolgálására is a nagyérdemű közönség szives figyelme felhivatik.

NAP- ÉS ESŐERNYŐ

Óriási nagy választék.

RAKTÁR.

Óriási nagy választék.

A közelgő nyári idényre bátorkodom a nagyérdemű közönség szives figyelmét felhívni a nálam raktáron lévő

CSIPKE FANTASIE ÉS CREPE DE CHINE**NAPERNYŐKRE,**

ugy sima és chine színekben, valamint fekete selyem és félselyem, színes és chinbe

óriási nagy választékban,

bámulatos olcsó árak mellett.

Ernyő javításokat valamint áthuzásokat saját műhelyemben olcsón fogadok el.

Férfi és gyermek kalapok, sapkák rendkívüli nagy választék, nagyon olcsó árakban.

Szives pártfogásukért esedezve, maradtam kiváló tisztelettel

FISCHER PÁL.

39/5 sz.

eln. 1905.

Pályázat.

Baja város törvényhatóságánál üresedésbe jött évi 528 korona fizetéssel és 100 korona ruhailletményével javadalmozott II. oszt. **útkaparói** állásra pályázat nyitattik.

Folyamodni óhajtok felhivatnak, hogy kérvényeiket **f. é. május hó 2-ik napjáig** hozzám nyujtsák be.

Baja, 1905. április hó 17.

Dr. Hegedűs,
polgármester.

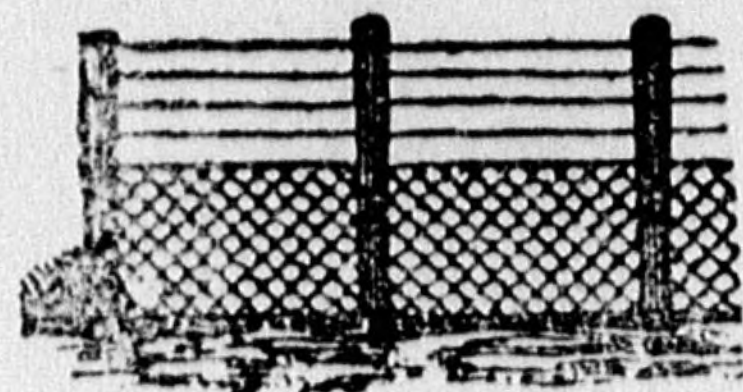
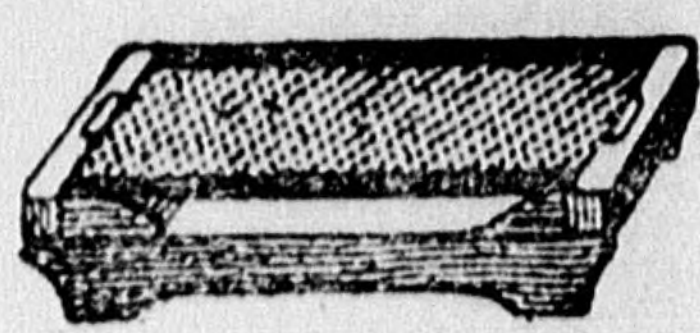
Ki az egészségét és a tisztaságot szereti,

az rendeljen nálam sürgősen

8 koronáért**fakeretű erős acélsodronyágybetétet,**

mely olcsóbb, mint a szalmazsák.

Az ágy belméretének beküldése után gyorsan és pontosan készítem.

Ugyszintén sodronykerítéseket, udvarok, kertek, szőlők kerítéséhez 42 fillértől feljebb és minden e szakba vágó munkát.

20-3

Ifj. Utry Pál.**Árlejtési hirdetmény.**

A „**Bajai Kölcsönös Segélyező-Egylet**“ által a Szent István-téren építendő egyemeletes bérház építési és szerelési munkálatainak kivételére vonatkozólag.

Az építési munkálatok költségvetési végösszege 42,108.66 korona, a szerelési munkálatok költségvetési végösszege 3,891.34 korona. A jelenleg az építési telken lévő épületnek azon része, amelyre az új épület esik, le lesz bontva és az ebből kikerülő összes építési anyagok az építési munkák vállalkozójának tulajdonát fogják képezni, melyekből az új épületnél csakis a feltételekben körülírt anyagokat az ott részletezett módozatok szerint használhatja fel.

Ugy az építési, mint a szerelési munkálatok külön-külön lesznek biztosítva.

Először zárt írásbeli versenytárgyalás és amennyiben ez nem vezet a kívánt eredményre, úgy nyílt szóbeli versenytárgyalás lesz tartva.

Az építési munkálatok ajánlatai 2000 koronáról szóló, a szerelési munkálatokéhoz 200 koronáról szóló letétnyugta helybeli pénztintézeteknél letett készpénzről, vagy óvadékképes értékpapirokról mel léklendő.

Ajánlat csak is az eredeti ajánlati úrlapon tehető. A lepecsételt ajánlatok **f. évi május hó 10-ikének déli 12 órájáig** Somogyi Emil igazgatónak nyujtandók be. Az ajánlatok ugyanaz nap d. u. 4 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Az építkezésre vonatkozó összes műszaki műveletek, tervek, részlettervek, költségvetések és építési feltételek a „**Bajai Kölcsönös Segélyező Egylet**“ hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt, valamint Vadász Pál tervező-műépítész irodájában (Baja, Szent-Antal-utca 8.) betekintheők,

Baján, 1905. április hó 20-án.

Somogyi Emil s. k.
igazgató.

2-1

Modern szoba-festést

elvállalok a mai kor igényeinek megfelelő festő-munkákat, ugymint

szobák, termek, templomok stb.**diszes festését,**

továbbá vihar-mentes

homlokzat-festést,

mely tartós, levegőn és napon.

Pestálits Sándor,

6-5 szoba-festő.

Hunyadi János-utca, 23. szám.

6461. sz.

kig. 1905.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. Minister ur folyó évi április hó 8-án 11327/I. szám alatt kelt rendeletével az állami beruházásokról szóló 1904. évi XIV. törvények alapján a Bács-Bodrog s részben Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyében 1905-ben kiépítendő Bajamélykúti th. közut 8.667—9. 943 km., s 10.000—12. 300 km. közti szakaszán tervezett munkálatokra az 1890 évi I. t. cz 56—60 illetve 64 szakaszai értelmében helyszíni bejárás rendeltetett el s ennek határidejéül **folyó április hó 26-ik napjának délelőtti 10 órája**, összejöveteli helyéül pedig Baja törvhjf. város városháza tüzetett ki.

Mely helyszíni bejáráshoz a hivatkozott ministeri leirat értelmében Baja város valamint az érdekelt községek közönsége, a nagyobb ipari és egyéb vállalatok és magán érdekeltek oly figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a bejárás alapjául szolgáló tervezet a zombori kir. államépítészeti hivatalnál közszemlére kitétetett a végből, hogy azt az érdekeltek a bejárás előtt 15 napi időközzel megtekinthessék.

Baja, 1905. évi április hó 15-én tartott tanácsülésből.

Dr. Hegedűs,
polgármester.

A REKLÁM

Állandó, ésszerű és ügyes reklámozás minden gyári, kereskedelmi, ipari vállalatnak, üzletnek a lelke, rugója, az élető eleme.

Hogyan, hol és mikor hirdethető a legsikeresebben, legjobban és legolcsóbban, megtudható az

Általános Tudósító

hirdetési osztályánál

tulajdonos **LEOPOLD GYULA** szerkesztő**Budapest, VII., Erzsébet-körút 54.**

ahol kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeretességgel, pontossággal és olcsón eszközölnek hirdetéseket és reklámokat az összes budapesti, vidéki és külföldi lapokban és naptárakban.

Költségvetések és tervezetek ingyen!

Óriási szerencse TÖRÖKNÉL!

Felülmulhatlan

az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. Rövid idő alatt **19 millió** koronánál több nyereményt fizettünk ki nagyrabecsült vevőinknek; egyedül az utóbbi 6 hónapban a **2 legnagyobb nyereményt**, és pedig:

a **602,000** koronás nagy jutalmat a 98924. sz sorsjegyre,
a **400,000** koronás legnagyobb főnyereményt a 83451. sz. sorsjegyre, továbbá **100.000, 80.000, 70.000, 60.000, 25.000, 20.000,** több **15.000, 10.000** koronás és ezeken kívül még sok egyéb nagy nyereményt.

Ennélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb megkezdődő, a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt és rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet.

A most kezdődő 16. **110.000** sorsjegyre **55.000** pénzmagyar osztálysorsjátékban ismét **55.000** nyeremény jut és összesen **14 millió 459.000** korona hatalmas összeget sorolnak ki.

Árlejtési értesítés.

Azon vállalkozó urakat, a kik a helybeli ev. ref. egyház bérházának építésére ajánlatot adtak be, vagy még szándékoznak beadni, értesítjük, miszerint a f év máj. 7-re kitűzött árlejtés az ugyanazon napra eső vásár miatt egy héttel előbb, vagyis **ápril 30-án vasárnap délelőtt 11 órakor** az ev. ref. lelkészi hivatalban fog megtartatni.

Baján, 1905. ápril 20.

Az ev. ref. egyház előljárósága.

Ikt.
1905.

Hirdetmény.

A bajai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság részéről közzé tétetik: miszerint a Halas—bácsalmás—rigyicai helyiérdekű vasut számára az alább megnevezett határokon kisajátított területekről elkészített összeírás, térkép és egyedi kimutatás hitelesítésére a helyszinére a következő határnapok tüzetnek ki, úgy-mint: **Madarász-pusztára** nézve 1905. május hó 11-én délelőtti 9 óra; **Bács-Madaras** állomásra **Katymár Pusztá** és **Borsód** községre nézve 1905. évi május 12-én délelőtti 10 óra; **Katymár** állomásra és **Regőcze** községre nézve 1905. évi május hó 13-án délelőtti 9 óra **Regőce állomásra.**

Az érdekeltek felhivatnak, miszerint netaláni észrevételeiket a fennebbi határnapon a bizottság előtt előterjeszszék, különben a kisajátítás és a felvett térfigat, ugy a feljegyzett szolgálmal s jogosultságok iránti kifogásaik többé tekintetbe nem jöhetnek.

Együttal felhivatnak mindazok, a kik a fennebbi határokon a fent nevezett vasut számára kisajátított területekért járó és az egyedi kimutatásban kitett kártalanítási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármi cím alatt igényt tartanak; ezeket 1905. évi június hó 30-ig ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentésük, minthogy a később jelentkezők, észrevételeire s igényeire semmi tekintet nem lévén, a kisajátítási és kártalanítási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadatni, a kinek nevére és a mely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekebelezett vagy felülkebelezett tételek pedig ezentul a kisajátított területről hivatalból le fognak töröltetni.

Az összeírás, térkép és egyedi kimutatás a telekhivatalban betekinthező.

Kelt Baján, 1905. évi április hó 5-én.
Kir. járásbiróság mint tkvi hatóság.

Fülöp.
kir. albir.

Mindenki keresse nevét!

(melyet a. b. c sorrendben megtalálhat).

Mindenki kísérelje meg szerencsését azon számmal, mely neve avagy családtagjainak neve mellett áll.

Adám	982	Cecília	83156	Gellért	72630	János	82957	Manó	83259	Salamon	2895
Adél	4143	Celestin	83519	Gereben	82849	Jenő	83245	Marcel	2881	Samu	7979
Adolár	12302	Daniel	2778	Gergely	83216	Jolán	2877	Margit	7250	Sándor	17763
Adolf	20422	David	5687	Géza	2797	Jónás	7260	Mária	17707	Sári	29019
Agnes	22511	Dénes	12436	Gizella	5649	Józsa	13280	Márkus	22014	Sarolta	24029
Agoston	24242	Dezso	20983	Gusztáv	13151	József	21452	Martha	24003	Sebestyén	24289
Aladár	28818	Domokos	23006	György	21145	Judith	23095	Martou	24274	Simon	40746
Albert	44360	Dóra	24258	Győző	23018	Juliska	24358	Matild	40705	Szeréna	57716
Alfred	59119	Dorotea	29529	Gyula	24268	Kálmán	40482	Matyas	56693	Taksony	59575
Akos	72613	Edith	56310	Hedwig	29633	Karolin	56572	Melánia	59564	Tamas	80973
Amalia	82411	Ede	59159	Helena	56525	Károly	59505	Menyhert	80019	Taszilo	58022
Ambrus	83145	Edwin	72622	Henriette	59167	Katinka	72645	Miklos	83006	Terus	83300
Andor	88505	Elek	82836	Henrik	72633	Kazmer	82909	Miksa	83273	Tibor	2898
András	990	Elemer	83164	Hermann	82954	Kelemen	83246	Miksa	2890	Tihamer	5904
Anna	4948	Emil	88520	Hermína	83217	Klára	2878	Milan	7288	Timon	18652
Antal	12417	Emma	2784	Hilda	2799	Klára	7266	Mór	17738	Tivadar	22027
Aranka	20593	Endre	5641	Hubert	6313	Kornel	16863	Moric	22016	Tobias	24045
Armand	22514	Erno	12433	Hugó	13154	Kornelia	22002	Nandor	24014	Urban	24295
Arno d	24244	Ernesztin	21142	Humbert	21147	Kristof	23097	Narcisz	24279	Valéria	40789
Arpad	28828	Erwin	23007	Ibolyka	23077	Krisztina	24365	Oiga	40745	Vazul	58013
Arthur	44389	Eva	24259	Iduska	24270	Lajos	40488	Olyer	57098	Vendel	59586
Anré	59142	Erzsebet	29536	Ignác	29647	László	56678	Orban	59566	Viktor	80974
Attila	72615	Eszter	56471	Ilka	56552	Laura	59532	Oszkár	80438	Viktoria	83047
Balázs	82826	Etel	59163	Illes	59168	Lazar	75076	Otto	83008	Vilibald	83302
Bálint	83155	Fabian	72625	Ilma	72639	Lenart	82902	Odon	83281	Vilma	2900
Barnabás	83511	Felix	82837	Ilona	82955	Lenke	83255	Pál	2894	Vilmos	8618
Béla	2749	Ferdinand	83215	Inre	83225	Leó	2879	Paula	7330	Vinco	18655
Benedek	5494	Ferenc	83531	Ince	2876	Leonia	7278	Petronella	17740	Virgil	22029
Bernát	12424	Flora	2797	Ipoly	6432	Lidia	17350	Péter	22017	Zoltan	24044
Berta	20978	Francoiska	5642	Iren	18224	Lipót	22009	Piroska	24017	Zsigmond	25156
Bertalan	22523	Frida	12435	Irma	21435	Lóránt	23100	Pista	24288	Zsófia	42270
Blanka	24254	Frigyos	21144	István	23092	Lothar	24373	Rafael	40742	Zsuzsanna	58021
Bodog	28886	Fülöp	24009	Izabella	24354	L. rino	40702	Regina	57286		
Bogdán	56273	Gabór	24263	Izidor	40463	Ludmilla	56637	Richard	59573		
Borbála	59145	Gabriella	29544	Ivan	56556	Luiza	59556	Róbert	80639		
Boriska	72618	Gáspár	56511	Jakab	59204	Malvin	73133	Rózsi	83020		
Ernő	82841	Geceon	59164	Janka	72644	Mantréd	82975	Rudolf	83296		

Legnagyobb nyeremény esetleg **1.000.000** korona.
Továbbá 1 jutalom **600.000**, 1 nyer. **400.000, 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000,**
2 à 80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000,
8 à 20.000, 8 à 15.000, 36 à 10.000 és még sok egyéb nyeremény.

Az első osztályú sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt — **75.** vagy kor. **1.50;** $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt **1.50** vagy kor. **3.** —
 $\frac{1}{2}$ " " " **3.** — " " **6.** — ; $\frac{1}{1}$ " " " **6.** — " " **12.** —

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az **összeg előzetes beküldése** ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket fenti eredeti szerencsesorsjegyekre kérünk azonnal, de legkésőbb

➔ f. évi május hó 2-ig ➔

bizalommal hozzánk beküldeni, miután ezen szerencseszámok gyorsan elfognak

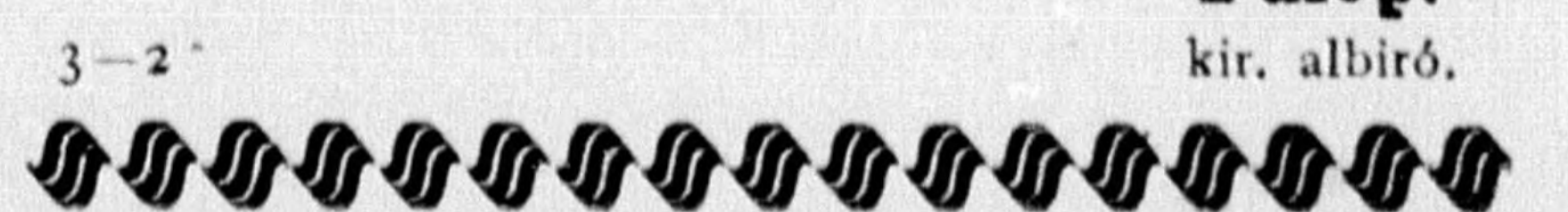
TÖRÖK A. ÉS T. SA

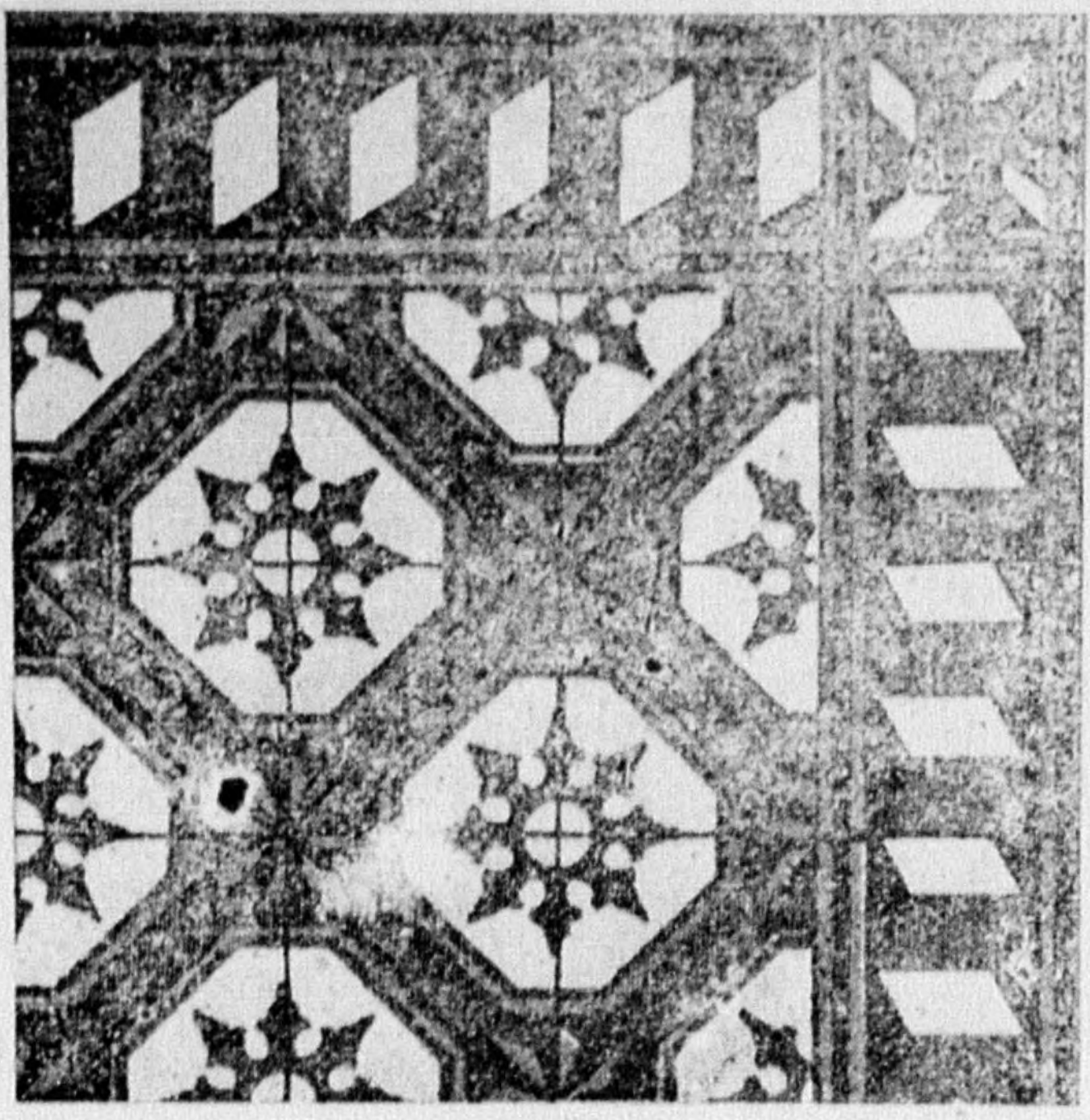
BANKHAZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főáruháza osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: **Teréz-körut 46/a.** I. fiók: **Váci-körut 4/a.**
II. fiók: **Muzeum-körut 11/a.** III. fiók: **Erzsébet-körut 54/a.**

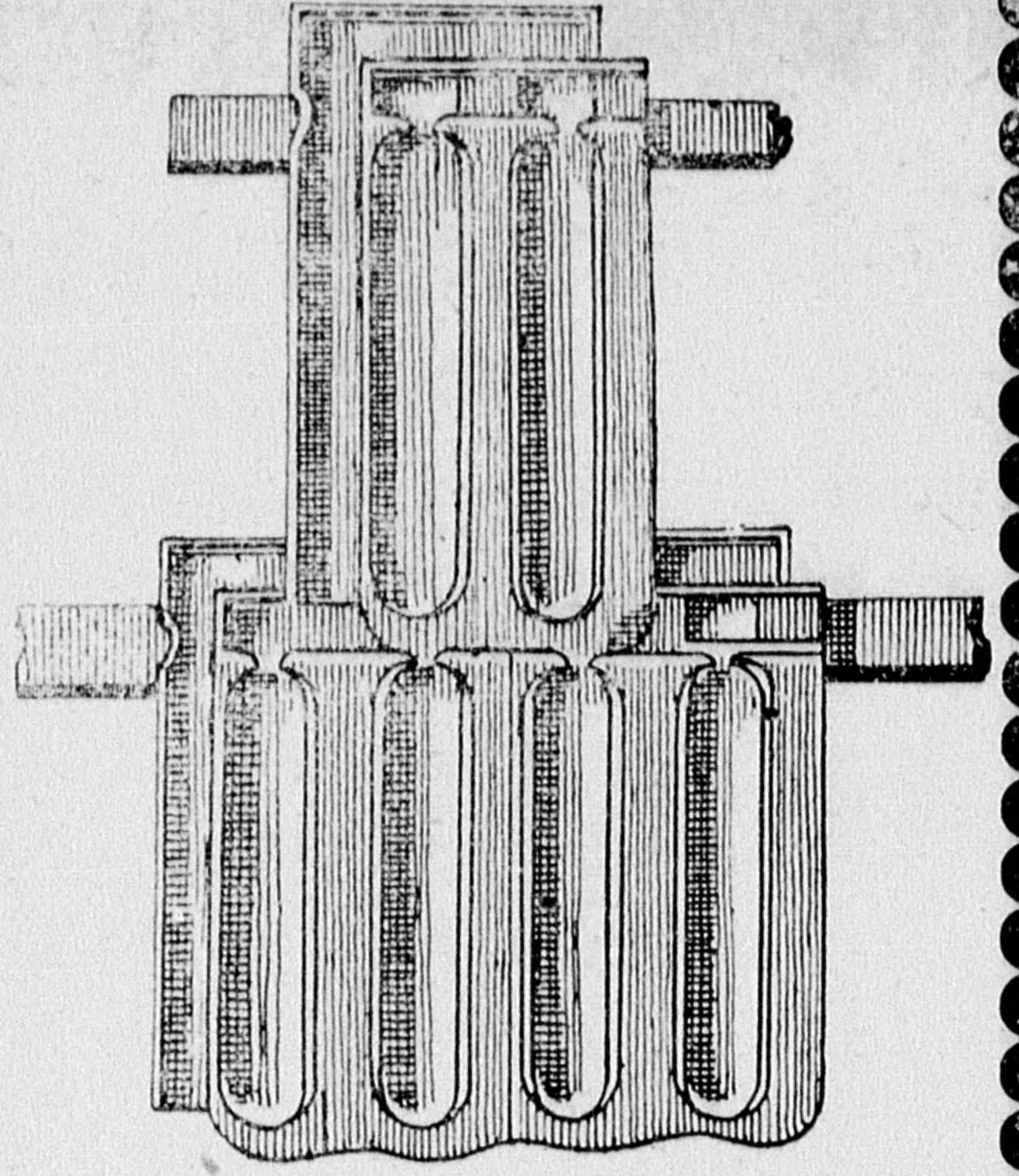
Diszes
metallique CEMENTLAP.

ÖZV. SPITZER SIMONNÉ
ÉS TÁRSA
ELSŐ BAJAI FRANCIA-CSERÉP, TÉGLA
ÉS CEMENTÁRÚ GYÁRA.

Építési anyagok

nagy

raktára.

FRANCIA CSERÉP.

Birtokbérlet.

Kisnyáradon, Mohácstól $\frac{5}{4}$ órányira, 120 hold föld és rét egy házzal bérbe adandó, esetleg eladó. Bővebb fölvilágosítással szolgál a tulajdonos
Schneider Ede mohácsi lakos.

MIT IGYUNK?

hogyan egészségünket megóvjuk, mert csak csakis a természetes szén-savas ásványvizet erre a legbiztosabb óvszer. Elsősorban a mohai

ÁGNES

forrás mint természetes szén-savdús ásványvizet, föltétlenül tiszta, kellemes és olesó savanyúvíz; dús szén-savtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógy-sóknál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor-, légcső- és húgyszervi betegségeknek. Azért tehát

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha gyomor-, bél- és légcsőhuruttól szabadulni akarunk.

Dr. Kéty.

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.

Dr. Kövér.

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.

Dr. Gebhardt.

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

Dr. Glass.

Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szén-savval telített víznél, sőt a szódavíznél is olcsóbban adja, hogy az ÁGNES-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse.

Kedvelt borvíz! Kedvelt borvíz.
Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben
Főraktár BAJA város és közvetlen környékére:
Drescher Gyula úrnál.
Árak úgy a vidéki, mint a helyi fogyasztásra:
1 $\frac{6}{10}$ literes üveg 50 fillér. 1 literes üveg 42 fillér.
 $\frac{1}{4}$ literes üveg 30 fillér
ugyan itt ingyen kapható az ÁGNES-forrás diszes kivitelű ismertető füzet.

130. sz. eln.
kórh. 1905.

Pályázati hirdetés.

Baja város közkórházának igazgatósága részéről a kórházi kapusi állásra ezennel pályázat hirdettetik. Az állás **f. évi június hó 1-én** foglalandó el. A kérvények az igazgatóhoz nyújtandók be legkésőbb **f. évi május hó 15-ig.**

A kapus javadalmazása 600 korona évi fizetés, szolgálati ruházat, természetbeni lakás és feleségének a helyettesítésért 150 korona évenként.

Baja, 1905. április hó 18-án

Dr. Ladányi,
igazgató főorvos.

6058. szám
kig. 1905.

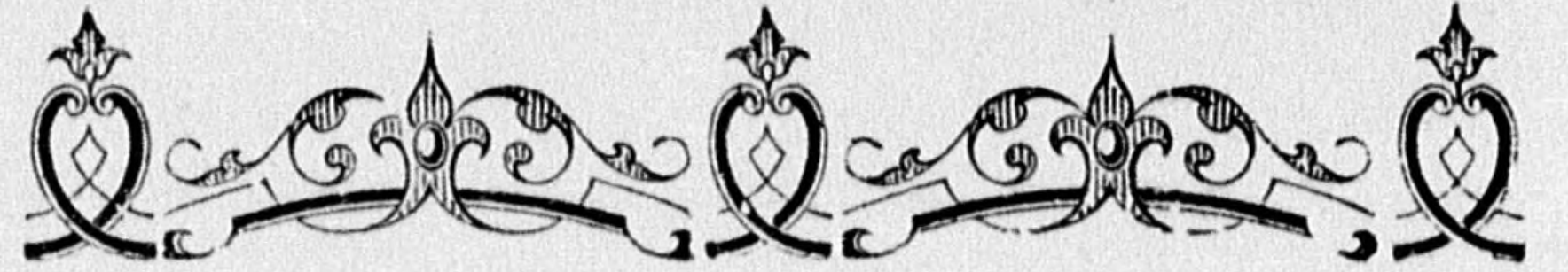
Árlejtési hirdetés.

A Vodiczánál Nádas Sándor szőlőjénél a bálmonostori útról vízlevezető kövezett árok helyreállítási munkálatai biztosítása végett a városi gazdasági hivatalnál **f. é. április hó 27-én d. e. 11 óra**kor nyilvános árlejtés fog tartatni alulírottaknál betekinthető feltételek mellett.

Bánatpénzül a költségelőirányzati 369 K 54 fill. összeg után 10% teendő az árlejtés megkezdése előtt készpénzben vagy ovadékképes értékpapirban.

Baja, 1905. április hó 19.

Weisz Nándor,
tanácsnok.

10. szám.
közp. vál. 1905.

Hirdetés.

Baja város központi választmánya közzé teszi, hogy az országgyűlési képviselőválasztóknak az 1906. évre kiigazított névjegyzéke a kihagyottak névjegyzékével együtt **f. évi május hó 5-től** kezdve bezárólag **f. évi május hó 25-ig** a városi irodaigazgató hivatalos helyiségében közszemlére kitétetik, amely névjegyzékek, valamint a felszólalások, köznapokon délután 2—6 óra között lemosolhatóak és amelyek ellen **f. évi május hó 5-től 15-ig** felszólalások beadhatók, a felszólalásokra netán teendő észrevételek pedig **f. évi május hó 16-tól 25-ig** fogadtatnak el.

A felszólalások és észrevételek felett a központi választmány folyó évi július hó 1-től 20-ig fog határozni, amely határozatok július hó 20-tól 30-ig lesznek ugyancsak az irodaigazgatónál közszemlére kitéve.

A központi választmánynak a felszólalások vagy észrevételek felett hozott határozatai ellen a m. kir. Curiához intézett felebezések a közszemlére történt kitétel követő 10 nap, illetve a kézbesítéstől számított 10 nap alatt nyújthatók be ezen központi választmányhoz.

Baja, 1905. évi április hó 15-én tartott központi választmányi ülésből.

Dr. Hegedűs

polgármester,
mint választmányi elnök.

TAKARÉKOSKODNI

MAGGI-kitüntetések: 4 nagydíj, 26 aranyérem, 6 díszoklevél, 5 tiszteletdíj. Hatszor versenyen kívül, többi között az 1889. és 1900-iki párisi világtárlásán, (Maggi Gyula bírálótag).

lehet a sokszorosan kitüntetett és régóta jól bevált

MAGGI-FÉLE IZESÍTŐ

helyes használata mellett. Néhány csepp — a tálalásnál hozzátéve — elegendő, hogy ezáltal gyenge leveseknek, mártásoknak, főzelékeknek stb. egy pillanat alatt jó és erőteljes ízt adhassunk. Üvegcsékben 50 fillertől kezdve (utántöltve 40 fillertől kezdve.) Kapható Drescher Gyula kereskedésében, Baja.

